

ÖZEL DERSHANELERİN ÜNİVERSİTEYE GİRİŞTE ÖĞRENCİ BAŞARISINA ETKİLERİ

EFFECT OF PRIVATE EDUCATIONAL INSTITUTIONS ON ACHIEVEMENT RELATED TO UNIVERSITY ENTRANCE EXAMINATION

İnci MORGİL*, Ayhan YILMAZ**, Ömer GEBAN***

ÖZET: Ortaöğretim kurumlarındaki eğitim sonucu elde edilen bilgilerin üniversite giriş sınavı ile ölçülmesi sonucu ortaya çıkan başarı öğrencilerin hangi branşta eğitim yapma hakkını kazandığını ortaya çıkarmaktadır. Yapılan sınavlar sayısal (Biyoloji, Fizik, Kimya ve Matematik), sözel (Sosyal Bilimler, Türkçe) alanlarını kapsamakta ve sonuçta sayısal, sözel ve eşit ağırlıklı puanlar hesaplanmaktadır. Söz konusu puanların mümkün olduğu kadar yüksek olması için çoğu öğrenciler ilave özel dersane eğitimi almayı tercih etmekte ve liselerde gördükleri derslerini pekiştirmektedirler. Bu uygulamalar yapılan deneme sınavları ile kontrol edilmekte ve uygulamalarda öğrencinin eksiklerinin kapatılması amaçlanmaktadır. Bu çalışmada bir yüksek öğretim programına yerleşebilmek için özel dershanelere devam eden öğrencilerin başarıları araştırılmıştır. Bu amaçla Türkiye'nin yedi coğrafi bölgesinden seçilmiş Özel Dersane öğrencilerinden 314 denek ile ilgili tüm veriler çalışma kapsamında istatistiksel değerlendirmeye alınmıştır. Yapılan istatistiksel değerlendirmeler sonucunda: özel dershanelerde yapılan eğitim sürecinde öğrenci başarısının arttığı, Deneme sınavı (ÖSS Ara Deneme Sınavı ÖSS-AD ve ÖSS Deneme Sınavı ÖSS-D) ve Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) sonuçları arasında anlamlı bir ilişki olduğu ve çalışmanın yürütüldüğü coğrafi bölgelerde farklı sonuçların ortaya çıktığı saptanmıştır.

ANAHTAR KELİMELE: ÖSS Sınavı, Özel Dersaneler, Öğrenci Başarısı.

ABSTRACT: The achievement scores that are identified as a result of the university entrance exam determine which fields students will study in the university. These exams include numerical fields (Biology, Physics, Chemistry and Mathematics) and verbal fields (Social Sciences, Turkish) and in these exams three different types of scores are computed: numerical, verbal and equal weight. In order to get higher scores, students often attend to private education institutions. These educational practices are controlled by the pilot exams and it is aimed at remediating the deficient knowledge of students. In this study, with the aim of determining the impact of private education institutions to the achievement of student in the university entrance exam,

all data regarding 314 subjects who attended to a private education institution were statistically analysed. As a result of this statistical analysis, the achievement was found to be increased following the private education. The other major findings are that there was a statistically significant relationship between pilot exams (ÖSS-AD and ÖSS-D) and Student Selection Exam (ÖSS) and that different outcomes were observed in the regions involved.

KEY WORDS: ÖSS (Student Selection Examination), Private Education Institutions, Student Achievement.

1. GİRİŞ

Ülkemizde 1974 yılından itibaren yüksek öğretim kurumlarına giriş Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÜSYM) tarafından yürütülmüş ve tek aşamalı sınav sistemi (ÖSYS) 1980 yılına kadar devam etmiştir. 1981 yılında bu merkezin adı Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) olarak değişmiştir. 1981 yılından itibaren tek aşamalı sınav sisteminden vazgeçilip, Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) ve Öğrenci Yerleştirme Sınavı (ÖYS) olmak üzere iki aşamalı sınav sistemi uygulamaya konmuştur(Köse, 1990). ÖSS'de öğrencilere sözel ve sayısal bölümden oluşan bir test, ÖYS'de ise; öğrencilerin ortaöğretim ve lisede edindikleri bilgileri ve kritik düşünmeyi yoklayan matematik, fen bilimleri, sözel ve yabancı dil alanlarına ait soruların yer aldığı test uygulanmıştır. 1987 yılında, ÖYS sınavında uygulanan ve yukarıda belirtilen alanları içeren bir test yerine Fen ve Mühendislik Bilimleri, İktisadi ve Sosyal Bilimler ve Yabancı Diller olmak üzere üç testten sadece tercih ettikleri yüksek öğretim kuru-

* Prof. Dr. , H.Ü., Eğitim Fakültesi, OFMA Bölümü, Kimya Eğitimi ABD Öğretim Üyesi, Ankara

** Doç. Dr. , H.Ü., Eğitim Fakültesi, OFMA Bölümü, Kimya Eğitimi ABD Öğretim Üyesi, Ankara

*** Prof. Dr. , ODTÜ, Eğitim Fakültesi, OFMA Bölümü, Kimya Eğitimi ABD Öğretim Üyesi, Ankara

muna uygun olan testi cevaplamaları istenmiştir. İki basamaklı bir Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınav sistemine geçişle birlikte, akademik yeteneğin ölçülmesinde klasik soru tiplerinden vazgeçilmiştir. 1998 yılına kadar süren iki aşamalı sınav uygulaması yerini 1999 yılında tek aşamalı sınav sistemine bırakmıştır. Bu amaçla 1999 ÖSS sınavında öğrencilere sözel ve sayısal bölümlerden ve ayrıca bu sınava ek olan yüksek öğretim programlarına girmek isteyen öğrencilerin katılacağı Yabancı Dil Sınavı (YDS) uygulamaya konmuştur. Yabancı dil ve edebiyatları, bu dillerin öğretmenlik programları ve turist rehberliği ile ilgili bazı yüksek öğretim programlarına girmek isteyen adaylar hem ÖSS'ye hem de Yabancı Dil Sınavı (YDS)'ye de girmek zorundadırlar. YDS Almanca, Fransızca ve İngilizce olmak üzere üç dilde yapılmaktadır (ÖSYM, 1999, ÖSYM, 2001). ÖSS'ye giren bütün adaylara sözel ve sayısal bölümlerden oluşan bir test uygulanmaktadır. Sözel bölümde, adayların Türkçe'yi kullanma güçleri ile sosyal bilimlerdeki temel kavram ve ilkelerle düşünme becerilerini yoklayan sorular bulunmaktadır. Sayısal bölümde ise, adayların matematiksel ilişkilerden yararlanma güçleri ile fen bilimlerindeki temel kavram ve ilkelerle düşünme becerilerini yoklayan sorular bulunmaktadır. Yapılan sınav sonucunda sözel ve sayısal bölümleri ile alt bölümlerinden hesaplanan standart puanlar kullanılarak üç ÖSS puanı hesaplanmaktadır. Bunlar Sözel Ağırlıklı ÖSS Puanı (ÖSS SÖZ), Sayısal Ağırlıklı ÖSS Puanı (ÖSS SAY) ve Eşit Ağırlıklı ÖSS Puanıdır (ÖSS EA) (ÖSYM, 2001). Yüksek öğretim programlarına öğrenci seçme ve yerleştirme işlemlerinin çeşitli yönlerini ele alan bir çok araştırma yapılmıştır. Oral (1985) tarafından yapılan çalışmada lise başarı ölçüleri ile yüksek öğretime öğrenci seçme ve yerleştirme sınavı puanlarının ne derece uyumlu olduğuna bakılmıştır. Araştırmada lise başarı ölçülerinde yansıyan zihinsel faktörler ile ÖSYS'deki testlerle yoklanan zihinsel faktörler arasındaki benzerliğin ortaya konmasına, derslerle ilgili sınıf geçme notlarından yararlanılmasına çalışılmıştır. Sonuçta öğrencilerin lise başarı ölçüleri ile ÖSYS puan-

ları arasında beklenen ölçüde bir uyum bulunduğu, bu bakımdan sınava yöneltilen eleştirilerin yersiz olduğu ortaya çıkmış ve ÖSYS'nin yüksek öğretimdeki başarıyı yordama gücünün araştırılması önerilmiştir. Yapılan bir diğer çalışmada çok değişik ortaöğretim programlarından gelen adayların yine çok değişik yüksek öğretim programlarına yerleştirilmelerinde kullanılan sınavın çeşitlendirilmesi amacıyla sistemi oluşturan iki basamağın aynı sınavlar olarak düşünülmesi ve ikinci basamak sınavının değişik yüksek öğretim programlarına daha uygun düşecek biçimde çeşitlendirilmesi önerilmiştir (Özçelik, 1982). Tezbaşaran (1991) tarafından yapılan çalışmada yüksek öğretime öğrenci seçme ve yerleştirme sisteminde 1987 yılında yapılan değişikliklerden sonra sınavın amacına hizmet etmesi yönünde beklenen değişmelerin ne ölçüde gerçekleştiği araştırılmıştır. Başka bir çalışmada (Yılmaz ve diğer, 2000) 1997 ve 1998 öğretim yıllarına ait ÖSS ve ÖYS Kimya soruları ele alınmış öğrencilerin ÖSS Kimya sorularındaki başarıları ile ÖYS Kimya soruları başarıları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına bakılmıştır ve değerlendirmeler sonunda ÖSS ve ÖYS Kimya sorularındaki başarı arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin ÖSS ve ÖYS Biyoloji sorularında gösterdikleri başarı arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi araştırılmış, değerlendirme sonucunda anlamlı bir ilişkinin varlığı tespit edilmiş ve tek aşamalı bir sınav sisteminin yeterli olacağı önerilmiştir (Atav ve diğer., 2000). Yapılan başka bir çalışmada (Doymuş ve diğer., 1999) üniversite seçme sınavı soruları ile ölçülen davranışların Eğitim Fakültelerinin ilgili programları tarafından takip edilip değerlendirilmesi zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Bu amaçla 1999-ÖSS Kimya soruları içerik ve düzey açısından değerlendirilmiş ve her sorunun çözülebilmesi için öğrencilerin kazanmış olması gereken bilgi ve becerilerin neler olabileceği araştırılmıştır. Bir başka çalışmada ise (Morgil ve diğer., 2000) 1999-2000 yılında kimya, fizik ve biyoloji ile ilgili bir yüksek öğretim programına gelen öğrencilerin kimya bilgilerinin düzeyinin saptanması amacıyla 122 öğrenciye Milli Eğitim

Bakanlığı tarafından Lise 1, 2 ve 3. sınıfları için öngörülen kimya müfredat programı çerçevesinde Kimya Başarı Testi uygulanmıştır. Değerlendirme sonucunda öğrencilerde Kimya müfredat konuları ile ilgili önemli eksikler olduğu ortaya çıkmıştır.

1.1. Çalışmanın Amacı

Ülkemizde, bir yüksek öğretim programına yerleşebilmek için özel dershanelere devam eden öğrencilerin başarılarını ortaya çıkarabilmek amacıyla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- Çalışmaya katılan öğrencilerin ÖSYM tarafından yapılan ve ÖSS sınavında sorulan (sözel ve sayısal bölümler) sorulardan hesaplanan ÖSS Puanı Sayısal (ÖSS SAY), ÖSS Puanı Sözel (ÖSS SÖZ) ve ÖSS Puanı Eşit Ağırlık (ÖSS EA) ile, özel dershaneler tarafından uygulanan ÖSS Ara Deneme (ÖSS-AD) ve Özel Dershaneler Birliği (ÖZ-DE-BİR) tarafından uygulanan ÖSS Deneme Sınavının (ÖSS-D) sonucunda hesaplanan ÖSS-AD SAY, ÖSS-D SAY, ÖSS-AD SÖZ, ÖSS-D SÖZ ve ÖSS-AD EA ve ÖSS-D EA puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Çalışmaya katılan öğrencilerin ÖSS sınav sonuç puanları ile ÖSS-D sınav sonuç puanları arasında ilişki var mıdır?
- Bölge farkının ÖSS SAY/ÖSS-D SAY, ÖSS EA/ÖSS-D EA ve ÖSS SÖZ/ÖSS-D SÖZ puanına katkısı anlamlı mıdır?
- Sınava katılan 314 öğrenciden sınavı kazananların yerleştirildikleri üniversite adları ve kaç öğrenci girdiği araştırılmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Denekler: Bu çalışmaya Türkiye'nin yedi coğrafi bölgesinden seçilen 7 dershane ye devam eden ve Haziran 2000 yılında ÖSYM tarafından yapılan ÖSS sınavına katılan 314 lise son sınıf öğrencisi katılmıştır.

2.2. Veri Toplama Aracı: Bu çalışmada

veri toplamak amacıyla öğrencilerin 2000 Haziran ÖSS sınav sonuç puanları (ÖSS SAY, ÖSS SÖZ, ÖSS EA) ve aynı öğrencilerin özel dershanelerin yaptığı Ara Deneme Sınav Sonuç Puanları (ÖSS-AD SAY, ÖSS-AD SÖZ, ÖSS-AD EA) ve ÖZ-DE-BİR tarafından yapılan ÖSS-Deneme Sınav Sonuç Puanları (ÖSS-D SAY, ÖSS-D SÖZ, ÖSS-D EA) kullanılmıştır.

Özel Dershaneler Tarafından Uygulanan Ara Deneme Sınavları: Araştırmada kullanılan ve 7 dershane ye ait deneme sınavlarında sorulan sorular sözel ve sayısal bölümlerden oluşmaktadır. Sözel bölüm 44 Türkçe sorusu, 19 Tarih sorusu, 15 Coğrafya sorusu ve 10 Felsefe sorusu içermektedir.

Sayısal bölüm 44 Matematik sorusu, 19 Fizik sorusu, 13 Kimya sorusu ve 12 Biyoloji sorusu içermektedir. Dershaneler tarafından yapılan sınavlarda sorulan soruların konu başlıkları ve soru içerikleri aynıdır.

Dershaneler tarafından yapılan deneme sınavları Ekim 1999 ve Haziran 2000 tarihleri arasında yapılmıştır. Yapılan her bir deneme sınavından sonra o öğrenciye ait sözel, sayısal ve eşit ağırlık puanları hesaplanmıştır.

ÖZ-DE-BİR Tarafından Uygulanan Deneme Sınavı: ÖZ-DE-BİR tarafından yapılan sınav ÖSYM'nin sınavından önce, aynı şartlarda yapılan bir sınavdır. Deneme sınavının amacı, öğrencilere sınav deneyimi kazandırarak asıl sınavta girdiklerinde başarılarını artırmaktır. Öğrenciler bu deneme sınavındaki soruları ciddi bir şekilde cevaplandığında, Türkiye genelindeki durumlarını da öğrenmiş olmaktadır.

ÖSS Sınavı: Çalışmanın giriş kısmında; uygulanan ÖSS sınavı ile ilgili detaylı bilgi verilmişti. Çalışma kapsamında ÖSS sınav sonucunda öğrencilerin ÖSYM tarafından hesaplanan ÖSS SAY, ÖSS SÖZ ve ÖSS EA puanları kullanılmıştır.

2.3. Verilerin Çözümlemesi ve Bulgular: Çalışmanın amacında belirtilen problemlere cevap bulabilmek için aşağıdaki istatistiksel yöntemler kullanılmıştır (Özdamar, 1999, Kühler, et. all.,1992).

2.3.1. Her bir bölgenin kendi içinde ÖZ-DE-BİR ve özel dersaneler tarafından yapılan sınavların puanlarının, ÖSS sınavına katkılarının anlamlı olup olmadığı, çok yönlü regresyon analizi (Multiple Regression) ile yapılmış ve sonuçlar Tablo 1- Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 1: Birinci Bölgede Yer Alan Öğrencilerin Sınav Sonuç Puanlarına İlişkin İstatistiksel Sonuç

Bölge	Puan Türleri	r	r ²	F	Sig.
1 (n=54)	ÖSS-D SÖZ	0,928	0,861	158,586	0,000
	ÖSS-AD SÖZ				
	ÖSS SÖZ				
	ÖSS-D SAY	0,963	0,928	326,368	0,000
	ÖSS-AD SAY				
	ÖSS SAY				
ÖSS-D EA	0,932	0,868	168,286	0,000	
ÖSS-AD EA					
ÖSS EA					

Tablo 1 incelendiğinde;

- ÖSS-D SÖZ ve ÖSS-AD SÖZ puanlarının birlikte ÖSS SÖZ puanına katkısı anlamlıdır. İkinin birlikte ÖSS SÖZ puan varyansını açıklama derecesi % 86,1 dir.
- ÖSS-D SAY ve ÖSS-AD SAY puanlarının birlikte ÖSS SAY puanına katkısı anlamlıdır. İkinin birlikte ÖSS SAY sınav varyansını açıklama derecesi % 92,8 dir.
- ÖSS-D EA ve ÖSS-AD EA puanlarının birlikte ÖSS EA sınav puanına katkısı anlamlıdır. İkinin birlikte ÖSS EA puan varyansını açıklama derecesi % 86,8 dir.

Tablo 2: İkinci Bölgede Yer Alan Öğrencilerin Sınav Sonuç Puanlarına İlişkin İstatistiksel Sonuç

Bölge	Puan Türleri	r	r ²	F	Sig.
2 (n=50)	ÖSS-D SÖZ	0,475	0,226	6,848	0,002
	ÖSS-AD SÖZ				
	ÖSS SÖZ				
	ÖSS-D SAY	0,797	0,636	41,047	0,000
	ÖSS-AD SAY				
	ÖSS SAY				
ÖSS-D EA	0,615	0,379	14,327	0,000	
ÖSS-AD EA					
ÖSS EA					

Tablo 2 incelendiğinde;

- ÖSS-D SÖZ ve ÖSS-AD SÖZ puanlarının birlikte ÖSS SÖZ puanına katkısı anlamlı-

dır. İkinin birlikte ÖSS SÖZ puan varyansını açıklama derecesi % 22,6 dir.

- ÖSS-D SAY ve ÖSS-AD SAY puanlarının birlikte ÖSS SAY puanına katkısı anlamlıdır. İkinin birlikte ÖSS SAY sınav varyansını açıklama derecesi % 63,6 dir.
- ÖSS-D EA ve ÖSS-AD EA puanlarının birlikte ÖSS EA sınav puanına katkısı anlamlıdır. İkinin birlikte ÖSS EA puan varyansını açıklama derecesi % 37,9 dur.

Tablo 3: Üçüncü Bölgede Yer Alan Öğrencilerin Sınav Sonuç Puanlarına İlişkin İstatistiksel Sonuç

Bölge	Puan Türleri	r	r ²	F	Sig.
2 (n=43)	ÖSS-D SÖZ	0,884	0,782	71,856	0,000
	ÖSS-AD SÖZ				
	ÖSS SÖZ				
	ÖSS-D SAY	0,896	0,802	81,112	0,000
	ÖSS-AD SAY				
	ÖSS SAY				
ÖSS-D EA	0,871	0,759	63,134	0,000	
ÖSS-AD EA					
ÖSS EA					

Tablo 3 incelendiğinde;

- ÖSS-D SÖZ ve ÖSS-AD SÖZ puanlarının birlikte ÖSS SÖZ puanına katkısı anlamlıdır. İkinin birlikte ÖSS SÖZ puan varyansını açıklama derecesi % 78,2 dir.
- ÖSS-D SAY ve ÖSS-AD SAY puanlarının birlikte ÖSS SAY puanına katkısı anlamlıdır. İkinin birlikte ÖSS SAY sınav varyansını açıklama derecesi % 80,2 dir.
- ÖSS-D EA ve ÖSS-AD EA puanlarının birlikte ÖSS EA sınav puanına katkısı anlamlıdır. İkinin birlikte ÖSS EA puan varyansını açıklama derecesi % 75,9 dur.

Tablo 4: Dördüncü Bölgede Yer Alan Öğrencilerin Sınav Sonuç Puanlarına İlişkin İstatistiksel Sonuç

Bölge	Puan Türleri	r	r ²	F	Sig.
2 (n=50)	ÖSS-D SÖZ	0,842	0,702	57,058	0,000
	ÖSS-AD SÖZ				
	ÖSS SÖZ				
	ÖSS-D SAY	0,935	0,875	164,445	0,000
	ÖSS-AD SAY				
	ÖSS SAY				
ÖSS-D EA	0,709	0,502	23,712	0,368	
ÖSS-AD EA					
ÖSS EA					

Tablo 4 incelendiğinde;

- ÖSS-D SÖZ ve ÖSS-AD SÖZ puanlarının birlikte ÖSS SÖZ puanına katkısı anlamlıdır. İkisinin birlikte ÖSS SÖZ puan varyansını açıklama derecesi % 70,2 dir.
- ÖSS-D SAY ve ÖSS-AD SAY puanlarının birlikte ÖSS SAY puanına katkısı anlamlıdır. İkisinin birlikte ÖSS SAY sınav varyansını açıklama derecesi % 87,5 dir.
- ÖSS-D EA ve ÖSS-AD EA puanlarının birlikte ÖSS EA sınav puanına katkısı anlamlıdır. İkisinin birlikte ÖSS EA puan varyansını açıklama derecesi % 50,2 dir.

Tablo 5: Beşinci Bölgede Yer Alan Öğrencilerin Sınav Sonuç Puanlarına İlişkin İstatistiksel Sonuç

Bölge	Puan Türleri	r	r ²	F	Sig.
2 (n=44)	ÖSS-D SÖZ	0,834	0,696	46,988	0,000
	ÖSS-AD SÖZ				
	ÖSS SÖZ				
	ÖSS-D SAY	0,904	0,807	92,248	0,000
	ÖSS-AD SAY				
	ÖSS SAY				
	ÖSS-D EA	0,790	0,624	34,028	0,000
	ÖSS-AD EA				
	ÖSS EA				

Tablo 5 incelendiğinde;

- ÖSS-D SÖZ ve ÖSS-AD SÖZ puanlarının birlikte ÖSS SÖZ puanına katkısı anlamlıdır. İkisinin birlikte ÖSS SÖZ puan varyansını açıklama derecesi % 69,6 dir.
- ÖSS-D SAY ve ÖSS-AD SAY puanlarının birlikte ÖSS SAY puanına katkısı anlamlıdır. İkisinin birlikte ÖSS SAY sınav varyansını açıklama derecesi % 80,7 dir.
- ÖSS-D EA ve ÖSS-AD EA puanlarının birlikte ÖSS EA sınav puanına katkısı anlamlıdır. İkisinin birlikte ÖSS EA puan varyansını açıklama derecesi % 62,4 tür.

Tablo 6: Altıncı Bölgede Yer Alan Öğrencilerin Sınav Sonuç Puanlarına İlişkin İstatistiksel Sonuç

Bölge	Puan Türleri	r	r ²	F	Sig.
2 (n=28)	ÖSS-D SÖZ	0,806	0,650	23,224	0,000
	ÖSS-AD SÖZ				
	ÖSS SÖZ				
	ÖSS-D SAY	0,907	0,822	57,909	0,000
	ÖSS-AD SAY				
	ÖSS SAY				
	ÖSS-D EA	0,906	0,822	146,523	0,000
	ÖSS-AD EA				
	ÖSS EA				

Tablo 6 incelendiğinde;

- ÖSS-D SÖZ ve ÖSS-AD SÖZ puanlarının birlikte ÖSS SÖZ puanına katkısı anlamlıdır. İkisinin birlikte ÖSS SÖZ puan varyansını açıklama derecesi % 65 dir.
- ÖSS-D SAY ve ÖSS-AD SAY puanlarının birlikte ÖSS SAY puanına katkısı anlamlıdır. İkisinin birlikte ÖSS SAY sınav varyansını açıklama derecesi % 82,2 dir.
- ÖSS-D EA ve ÖSS-AD EA puanlarının birlikte ÖSS EA sınav puanına katkısı anlamlıdır. İkisinin birlikte ÖSS EA puan varyansını açıklama derecesi % 82,2 dir.

Tablo 7: Yedinci Bölgede Yer Alan Öğrencilerin Sınav Sonuç Puanlarına İlişkin İstatistiksel Sonuç

Bölge	Puan Türleri	r	r ²	F	Sig.
2 (n=45)	ÖSS-D SÖZ	0,935	0,875	146,523	0,000
	ÖSS-AD SÖZ				
	ÖSS SÖZ				
	ÖSS-D SAY	0,970	0,942	339,666	0,000
	ÖSS-AD SAY				
	ÖSS SAY				
	ÖSS-D EA	0,945	0,892	174,304	0,000
	ÖSS-AD EA				
	ÖSS EA				

Tablo 7 incelendiğinde;

- ÖSS-D SÖZ ve ÖSS-AD SÖZ puanlarının birlikte ÖSS SÖZ puanına katkısı anlamlıdır. İkisinin birlikte ÖSS SÖZ puan varyansını açıklama derecesi % 87,5 dir.
- ÖSS-D SAY ve ÖSS-AD SAY puanlarının birlikte ÖSS SAY puanına katkısı anlamlıdır. İkisinin birlikte ÖSS SAY sınav varyansını açıklama derecesi % 94,2 dir.

- ÖSS-D EA ve ÖSS-AD EA puanlarının birlikte ÖSS EA sınav puanına katkısı anlamlıdır. İkisinin birlikte ÖSS EA puan varyansını açıklama derecesi % 89,2 dir.

2.3.2. Öğrencilerin ÖSS sınav sonuç puanları ve ÖSS-D sınav sonuç puanları arasındaki ilişki korelasyon ile açıklanmıştır.

ÖSYM tarafından Haziran 2000 yılında yapılan ÖSS Sınav Sonuç Puanları (ÖSS SÖZ, ÖSS SAY ve ÖSS EA) ve ÖZ-DE-BİR tarafından yapılan ÖSS Deneme Sınav Sonuç Puanları (ÖSS-D SÖZ, ÖSS-D SAY ve ÖSS-D EA) arasındaki ilişki Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: Öğrencilerin ÖSS ve ÖSS-D Sınav Sonuç Puanlarına Ait Korelasyon Analiz Sonuçları

Puan Türü	n	r	P
ÖSS SAY	314	0,739**	0,000
ÖSS-D SAY			
ÖSS SÖZ	314	0,725**	0,000
ÖSS-D SÖZ			
ÖSS EA	314	0,725**	0,000
ÖSS-D EA			

Tablo 8 incelendiğinde 314 öğrencinin ÖSS puanları ile ÖSS-D puanları arasındaki ilişki anlamlıdır. Korelasyon katsayıları $r=0,725$ ile $r=0,739$ arasında ve 0,001 anlamlılık düzeyindedir.

2.3.3. Bölge farkının ÖSS SAY/ÖSS-D SAY, ÖSS EA/ÖSS-D EA ve ÖSS SÖZ/ÖSS-D SÖZ’e katkısı çoklu test yöntemi (Multivariate Testis, MANOVA) ile açıklanmıştır. Burada ÖSS ve ÖSS-D puanları bağımlı değişken, bölge farklılığı ile bağımsız değişkendir.

- Bölge farkının ÖSS SAY ($F=132,373$, $p=0,000$) ve ÖSS-D SAY ($F=21,288$, $p=0,000$) puanına katkısı istatistiksel olarak anlamlıdır.
- Bölge farkının ÖSS SÖZ ($F=160,530$, $p=0,000$) ve ÖSS-D SÖZ ($F=41,386$, $p=0,000$) puanına katkısı istatistiksel olarak anlamlıdır.
- Bölge farkının ÖSS EA ($F=159,168$, $p=0,000$) ve ÖSS-D EA ($F=45,602$,

$p=0,000$) puanına katkısı istatistiksel olarak anlamlıdır.

2.3.4. Sınava katılan 314 öğrenciden sınavı kazananların yerleştirildikleri üniversite adları ve öğrenci sayıları Tablo 9’da verilmiştir.

4. SONUÇLAR

Ülkemizde Öğrenci Seçme Sınavı, tüm öğrencilerin ve onların velilerinin hayatında önemli bir yere sahiptir. Bir öğrencinin geleceğini belirleyecek olan bu sınavın hazırlık aşaması önemlidir. Öğrenciler sınav hazırlık aşamasında hazırlandığı kurum tarafından ne kadar ciddi ve disiplinli olarak yetiştirilirse ve kurum tarafından yapılan sınavlara ne kadar çok katılırsa o kadar başarılı olmaktadır. Öğrencilerin sınavda başarılı olması için gireceği sınavın kurallarını iyi bilmesi, sınav heyecanını yenmesi, sınavla ilgili bilgi eksikliklerini tamamlaması ön şarttır. Üniversite giriş sınavlarında dershanelerin başarılı olup olmadıklarının araştırıldığı bu çalışmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

- ÖSYM tarafından yapılan ÖSS sınav sonuç puanları ile ÖZ-DE-BİR ve özel ders-haneler tarafından yapılan sınav sonuç puanları arasındaki ilişki çoklu regresyon ile açıklanmıştır. Yedi bölgede yer alan ders-hanelerin ÖSS-D SÖZ/ÖSS-AD SÖZ, ÖSS-D SAY/ÖSS-AD SAY ve ÖSS-D EA/ÖSS-AD EA’nın birlikte ÖSS SAY, ÖSS SÖZ ve ÖSS EA sınav puanına katkısı anlamlı olarak bulunmuştur (Tablo 1-Tablo 7). Yalnızca ikinci bölgede yer alan dershanenin söz konusu puanların varyansını açıklama derecesi düşüktür (Tablo 2).
- ÖSS Sınav sonuç puanları ile ÖZ-DE-BİR tarafından yapılan ÖSS-D sınav sonuç puanları arasındaki ilişki anlamlıdır. Korelasyon katsayıları $r=0,725$ ile $0,739$ arasında ve 0,001 anlamlılık düzeyindedir.
- Bölge ayrımı olmaksızın tüm öğrenciler göz önüne alınarak ÖSS SAY ve ÖSS-D SAY, ÖSS SÖZ ve ÖSS-D SÖZ ve ÖSS EA ve ÖSS-D EA puanına katkısı istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Tablo 9: 2000 ÖSS Sınavı Sonuçlarına Göre Yüksek Öğretim Programına Giren Öğrenci Sayıları*) ve Girdikleri Üniversite Adları

Üniversite Adları	Bölgeler ve Öğrenci Sayıları						
	1	2	3	4	5	6	7
18 Mart	1						
Adnan Menderes				1			
Anadolu		1	1	2			
Ankara			4	1	2		10
Akdeniz							1
Atatürk		2					
Atılım	1						
Bahçeşehir	1	1					
Balıkesir					1		
Başkent							1
Bilkent			2		1		7
Boğaziçi	3		3		6	4	2
Celal Bayar				4			
Cumhuriyet	1	1	1				
Çukurova			1		3		
Dicle		1	2				
Dokuz Eylül	1		2	9	1	1	2
Ege Üni.				3	1		1
Erciyes			2		1		
Fırat			1				
Galatasaray					1		1
Gazi		1	1	2	3		3
Gaziantep			2				
Hacettepe	4		4	2	2		3
İstanbul	3				2	1	
İstanbul Bilgi				2			
İTÜ	1		5	2	2	7	1
İzmir Yük. Tek. Enst.				3			
KTÜ		19					
Kocaeli	6						
Koç	1				2	3	1
Marmara	2		3		1	1	
Mimar Sinan	1		1			2	
Muğla	1						
N-Tusi Adına Azer DV. DED. Ü.		1					
ODTÜ	4		1		6		10
Osmangazi			2				
Pamukkale				3			
Sabancı					2		2
Sakarya	1						
Selçuk	1	1		1			
Trakya	2						
Uludağ			1	1			
Yakındoğu	1						
Yeditepe				1			
Yıldız Teknik	2		1	1	1	3	

*) Söz konusu çalışma kapsamında değerlendirilmeye alınan 314 lise son sınıf öğrencilerinden 249 öğrenci bir yüksek öğretim programında okumaya hak kazanmışlardır.

KAYNAKLAR

- [1] Atav, E., Yılmaz, A., Yaman, M., ve Soran, H.(2000). "Öğrencilerin 1996-1997 ÖSS ve ÖYS Biyoloji Sorularındaki Başarılarının Karşılaştırılması" H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi 18:35-41.
- [2] Doymuş, K., Canpolat, N., Pınarbaşı, T. ve Bayrakçeken, S.(2000). "1999-ÖSS Kimya Sorularının Düzey ve İçerik Yönünden Değerlendirilmesi", IV. Fen Bilimleri Eğitimi Kongresi 2000, 203 .
- [3] Köse, M.R.(1990). "Üniversiteye Giriş ve Liselerimiz", H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi, sayı 15: 51-60.
- [4] Kühler, W., Schachtel, G., Volkske, P.(1992). "Biostatistik", Springer Verlag, Berlin .
- [5] Morgil, İ., Yılmaz, A., Özcan, F. ve Erökten, S.(2001). "ÖSS Sınavı ile Üniversiteye Giren Öğrencilerin Ortaöğretim Kimya Programına Ait Bilgilerinin Ölçülmesi", IV. Fen Bilimleri Eğitimi Kongresi 2000, 88.
- [6] Oral, T.(1985). "Lise Başarı Ölçüleri ile ÖSYS Puanları Arasında Uyum", H.Ü. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara .
- [7] ÖSYM, (2001)-ÖSS Sınav Kılavuzu s. 10.
- [8] ÖSYM, (1999). "1999 ÖSS Öğrenci Seçme Sınavı" Ankara.
- [9] Özçelik, D.A.(1982). "Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Geçerlik Araştırması", Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Geçerliliğinin Araştırılmasında Kullanılan Yöntemlere İlişkin Bazı Sorular ÖSYM, AGD. Ankara
- [10] Özdamar, K.(1999). "Paket Programları ile İstatistiksel Veri Analizi 1", Kaan Kitapevi, Eskişehir.
- [11] Tezbaşaran, A.(1991). "Yükseköğretime Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sisteminde 1987 Yılında Yapılan Değişiklikler Üzerine Bir Araştırma", Hacettepe Üniversitesi Doktora Tezi, Ankara.
- [12] Yılmaz, A., Atav, E., Erökten, S., Morgil, İ.(2000). "Çeşitli Öğrenci Gruplarının ÖSS ve ÖYS Sorularına Ait Başarı Yüzdelerinin Karşılaştırılması", H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi 18:177-184.